

Les sorties du texte – **Roland Barthes 100**

A l'occasion du centenaire de la naissance de Roland Barthes, le groupe de recherche *Connexion française* de la Faculté des Lettres de l'Université catholique Pázmány Péter, en collaboration avec l'Institut Français de Budapest et le Gray Box Project, organise un symposium franco-hongrois intitulé *Les sorties du texte* les **14, 15 décembre 2015 en Hongrie, à Budapest** (1088, 1, place Mikszáth, bâtiment Sophianum).

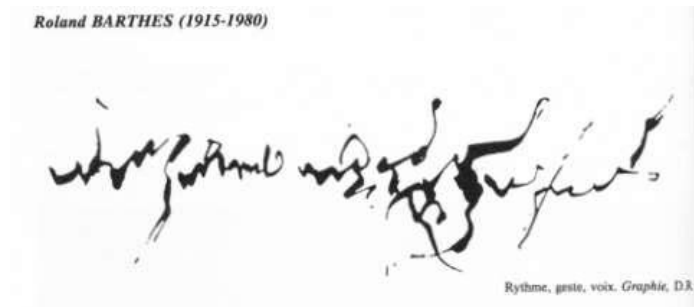
Roland BARTHES (1915-1980)

Rythme, geste, voix. Graphie, D.A.

Roland Barthes est une des figures les plus marquantes et emblématiques de la deuxième moitié du 20e siècle. Il exerce une influence très forte aux générations d'intellectuels dans le domaine des sciences sociales. Il est l'inspirateur et l'acteur de la formation du structuralisme, de la sémiotique, ainsi que du poststructuralisme tout en réévaluant d'une manière radicale les conclusions issues des problématiques de la « textualité » du texte. Ses essais et ses livres écrits dans les années 60 et 70 sont comme des manifestes pour ces courants et écoles. Le questionnement des périodes de l'œuvre barthésienne, repris sans cesse mais sous une forme toujours différente, appliquant d'abord une méthode et un langage scientifiques, ensuite s'éloignant d'un discours conceptuel et transgressant les conventions de l'historiographie littéraire, et finalement, se basant sur une textualité inauthentique et stéréographique, vise les notions de base des arts, en premier lieu, de la littérature (œuvre / texte, écriture / lecture, auteur / lecteur, classique / moderne, etc.). Ces couples de notion surgissent des dilemmes, entre autres, de la continuité et de la discontinuité de la réception de l'art et, comme tels, touchent à l'ensemble de notre entendement concernant la littérature. A partir de ces problématiques, le symposium du centenaire souhaite éclairer l'œuvre de Roland Barthes de la perspective de notre intelligence littéraire actuelle. Les interventions en français et en hongrois souhaitent savoir comment ces notions sans cesse redéfinies, ces problèmes posés toujours sous une nouvelle forme, ainsi que cette écriture plurielle et délibérément contradictoire peuvent être utiles pour nos travaux sur les textes, et de quelle manière déterminent notre vision actuelle sur la littérature. Les spécialistes proposent des communications qui veulent bien réfléchir sur les différentes périodes (sémiologique, textuelle, morale) de l'œuvre, ainsi qu'interpréter et examiner l'ampleur de nos jours de tel ou tel ouvrage de Roland Barthes.

Anikó Ádám & Anikó Radvánszky

A szöveg kijáratai – Roland Barthes 100

Roland Barthes születésének 100. évfordulója alkalmából a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának *Francia kapcsolat* kutatócsoportja, a Budapesti Francia Intézettel és a Gray Box Projecttel együttműködve, **2015. december 14-15-én** *A szöveg kijáratai* címmel kétnapos nemzetközi (magyar és francia nyelvű) tudományos szimpóziumot szervez a budapesti Sophianum épületében (Mikszáth Kálmán tér 1.).

és Társadalomtudományi Karának *Francia kapcsolat* kutatócsoportja, a Budapesti Francia Intézettel és a Gray Box Projecttel együttműködve, **2015. december 14-15-én** *A szöveg kijáratai* címmel kétnapos nemzetközi (magyar és francia nyelvű) tudományos szimpóziumot szervez a budapesti Sophianum épületében (Mikszáth Kálmán tér 1.).

Roland Barthes a 20. század második felének kiemelkedő, emblemikus figurája, aki az irodalom- és társadalomtudományok területén egymást követő értelmiségi generációkra gyakorolt döntő hatást. Az a gondolkodó, aki egyszerre a strukturalista tudomány és a szemiotika, valamint a szöveg „szövegiségéből” eredő konklúziókat radikálisan továbbgondoló posztstrukturalizmus alakítója és ihletője. A ’60-as, ’70-es években írt esszéi és könyvei programadó írások a fenti irányzatok és iskolák számára. Mind a tudományos szemléletet és nyelvet alkalmazó, mind a fogalmi diskurzustól fokozatosan eltávolodó, az irodalomtörténet-írás konvencióit felforgató, majd „inautentikus” beszédmódra és „sztereografikus” szövegiségre épülő pályaszakaszainak folytonosan más formában visszatérő kérdései a művészetek, elsősorban az irodalom, illetve az irodalmi folyamat néhány alapfogalmát („mű”/„szöveg”, „írás”/„olvasás”, „szerző”/„olvasó”, „klasszikus”/„modern” stb.) veszik célba. Ezek a fogalmak és fogalompárok többek között a művészet és befogadása kontinuitásának illetve diszkontinuitásának dilemmáit vetik fel elemi erővel, és mint ilyenek az egész irodalomértésünk alapjait érintik. A fentiekből kiindulva a centenáriumi ülészak a barthes-i életmű megvilágítását tűzi ki célul a mai irodalomértésünk perspektívájából. Legfőképp arra a kérdésre keressük a választ, hogy az életmű egészének mozgásban lévő, folyamatosan újradefiniált fogalmi, új és új alakban megfogalmazódó problémafelvetései, valamint plurális és az ellentmondásosságot is felvállaló írásmódja miként hasznosítható a szövegekkel kapcsolatos munkánkban, milyen módon határozza meg a mai irodalomképünket és irodalomesztétikánkat. Az előadások tehát az életmű („szemiológiai”, „textuális”, „morális”) korszakait, egyes műveit értelmezik, és a jelenkori hatástörténeti összefüggéseit vizsgálják.

Ádám Anikó & Radvánszky Anikó

Les sorties du texte – Roland Barthes 100

Programme du colloque
Lundi 14 Décembre 2015
Sophianum, salle 205
UCPP, Budapest, 1088, place Mikszáth, 1

9:00 – Ouverture du colloque (salle 205)

Hervé Ferrage, Directeur de l'Institut Français de Budapest
Máté Botos, vice-doyen pour les RI de la Faculté des Lettres, PPKE
Anikó Ádám & Anikó Radvánszky, PPKE, BTK

9:30-11:30 – Séances plénières (salle 205)

Présidence : Anikó Ádám

9:30-10:10 – Franc Schuerewegen, Université d'Anvers
«Tricherie salutaire» De l'utilité de Barthes aujourd'hui

10:10-10:50 – Alain Schaffner, Université Paris 3 Sorbonne Nouvelle
Roland Barthes, penseur du roman

10:50-11:30 – Gergely Angyalosi, Académie des Sciences
Barthes et la Hongrie

11:30-12:00 – Pause de café

12:00-13:00 – Section 1 (salle 205)

Présidence : Alain Schaffner

12:00-12:30 – Zsuzsanna Simonffy, Université de Pécs
Il était une fois le sens «diffracté» : Hommage à Roland Barthes

12:30-13:00 – Jolán Orbán, Université de Pécs
Le degré zéro-moins-un de l'écriture: Barthes et Derrida

13:00-14:30 – Déjeuner

14:30-16:00 – Section 2 (salle 205)

Présidence : Jolán Orbán

14:30-15:00 – Magdalena Marciniak, Université Jagellonne (de Cracovie), l'EHESS (Paris)
Repenser la marginalité avec Roland Barthes

15:00-15:30 – Éva Martonyi, PPKE
Roland Barthes et le «goût du passé» – à propos des Fragments d'un discours amoureux

15:30-16:00 – Tímea Gyimesi, Université de Szeged
Sortie du texte: Barthes, «le vocaliste»

16:00-16:30 – Pause de café

16:30-18:00 – Section 3 (salle 205)

Présidence : Marie Olivier

16:30-17:00 – Paulo Ferraz, Université Paris 8 Vincennes-Saint-Denis
La notion de «substance» dans les textes des années 60 de Barthes

17:00-17:30 – Krisztina Sárdi, PPKE
Mythes d'hier et d'aujourd'hui: les Mythologies de Barthes

17:30-18:00 – Reza Fallah Nejad, Université d'Ahvaz
Une poétique romanesque de Roland Barthes

&

14:00-18:00 – Anna Ádám, Gray Box Projects (salle 112)
Amour, Fragments - Workshop Roland Barthes, Fragments d'un discours amoureux,
Institut Français de Budapest & PPKE
Participation gratuite, inscription obligatoire : <http://goo.gl/forms/MNxxkNRIwo0>

19:00-20:30 – Barthes Jam
Participation gratuite, inscription obligatoire : <http://goo.gl/forms/3C9HZ4wwZV>

Mardi 15 Décembre
Sophianum, Budapest

9:30-11:00 – Section 1 (salle 205)

Présidence : Eszter Horváth

9:30-10:00 – Marie Olivier, Université Paris-Est Créteil

Le je / jeu (dis-)séminal de Roland Barthes

10:00-10:30 – Dumitra Baron, Université Lucian Blaga de Sibiu (Roumanie)

Du texte à l'intertexte – le « matériau intertextuel » revisité

10:30-11:00 – Elvira Pataki, PPKE

Les sorties d'un tout premier texte : En marge de Criton

11:00-11:30 – Pause de café

11:30-13:00 – Section 2 (salle 205)

Présidence : Dumitra Baron

11:30-12:00 – Eszter Horváth, Chercheuse indépendante

L'auteur et l'autofiction

12:00-12:30 – Anikó Ádám, PPKE

Les masques du texte

12:30-13:00 – Oumelaz Sadoudi, Université de Bejaia (Algérie)

Saussure et Barthes : entre linguistique, sémiotique et sémiologie

13:00-14:30 – Déjeuner

&

14:00-18:00 – Ádám Anna, Gray Box Projects (salle 112)

Szerelem, Töredékek Workshop

Roland Barthes: Beszédtöredékek a szerelemről

Budapesti Francia Intézet & PPKE

Regisztráció on-line jelentkezési lap kitöltésével: <http://goo.gl/forms/mcvgGHCgIy>

19:00-20:00 – Gray Box Projects

Performance

<https://www.facebook.com/events/1522598441386462/>

A szöveg kijáratái -- Barthes 100
Konferenciaprogram

2015. december 14.
Magyar nyelvű előadások
PPKE BTK, Sophianum, Budapest, 206. terem

9:00 – Megnyitó (205. terem)

Hervé Ferrage, Budapesti Francia Intézet Igazgatója
Botos Máté, Külügyekért felelős prodékán, PPKE, BTK
Ádám Anikó és Radvánszky Anikó, PPKE BTK

9:30-11:30 – Plenáris előadások (205. terem)

9:30-10:10 – Franc Schuerewegen, Université d'Anvers
«Tricherie salutaire» De l'utilité de Barthes aujourd'hui

10:10-10:50 – Alain Schaffner, Université Paris 3 Sorbonne Nouvelle
Roland Barthes, penseur du romanesque

10:50-11:30 – Gergely Angyalosi, MTA, ITI
Barthes et la Hongrie

11:30-11:50 – Kávészünet

11:50-13:10 – 1. szekció (206. terem)

Elnök: Radvánszky Anikó

11:50-12:10 – Z. Varga Zoltán (MTA, ITI)
Személytelen test és személyes írás: a vágy lokalizációja és a csábítás retorikája Roland Barthes írásaiban

12:10-12:30 – Földes Györgyi, MTA, ITI
Szöveg-test-szöveg

12.30-12.50 Varró Annamária, PPKE, BTK
Vágás és Hasadás – A szöveg örömeinek retorikája

12.50 – Vita

13:00-14:30 – Ebéd

14:30-16:00 – 2. szekció (206. terem)

Elnök: Z. Varga Zoltán

14:30-14:50 – Benda Mihály, MTA, ITI

„Egy szöveg, amely örömről szól, csak kevés lehet” (Roland Barthes és a töredékesség poétikája)

14:50-15:10 – Radvánszky Anikó PPKE, BTK

Roland Barthes aláírásai

15:10-15:30 – Visy Beatrix, OSZK

Reflektorfény vagy kaleidoszkóp – A Világoskamra fotóelméleti megközelítése

15.30 – Vita

16:00-16:30 – Kávészünet

16:30-18:00 – 3. szekció (206. terem)

Elnök: Papp Ágnes Klára

16:30-16:50 – Jeney Éva, MTA, ITI

A Kései Barthes és az irodalomterápia

16:50-17:10 – Házas Nikoletta, ELTE, BTK

Érosz/Mitosz/Logosz. A barthes-i kutatómódszertan jellegzetességei és alkalmazhatósága a kortárs kultúrakutatásban

17:10-17:30 – Maczák Ibolya, MTA, PPKE, BTK

Ugyanaz – de más. Roland Barthes és a kompilációkutatás új irányjai

17.30 – Vita

&

14:00-18:00 – 14:00-18:00 – Workshop (112. terem)

Ádám Anna és a Gray Box Projects

Szerelem, Töredékek

Roland Barthes: Beszédtöredékek a szerelemről

A Budapesti Francia Intézet és a PPKE szervezésében

Regisztráció on-line jelentkezési lap kitöltésével: <http://goo.gl/forms/MNxkNRIwo0>

19:00-20:30 – Barthes Jam: Regisztráció on-line jelentkezési lap

kitöltésével: <http://goo.gl/forms/3C9HZ4wwZV>

December 15 (kedd)
Sophianum, Budapest, 206-os terem

9:30-11:00 – 1. szekció (206.terem)

Elnök: Földes Györgyi

9:30-9:50 – Papp Ágnes Klára, KRE, BTK

Tér és elmélet. Roland Barthes változó irodalom – és interpretáció-fogalma mögött megbújó térfelfogás alakulása

9:50-10:10 – Darida Veronika, ELTE, BTK

Proust nyomában

10:10-10:30 – Horváth Csaba, KRE, BTK

A halott és feltámadó szerző (Szövegszerűség és személyesség Esterházy Péternél és tovább)

10.30 – Vita

11:00-11:30 – Kávészünet

11:30-13:00 – 2. szekció (206. terem)

Elnök: Horváth Csaba

11:30-11:50 – Molnár Krisztina Rita

Székek Párizsban. Fény-képek és holt testek a kortárs magyar lírában

11:50-12:10 – Hende Fruzsina, PPKE, BTK

„Megtévesztem az olvasókat” – Ottlik Géza Buda című regény a barthes-i narratológia tükrében

12:10-12:30 – Tanos Márton, PPKE, BTK

A képek tétje – A képleírás mint (re)konstrukciós kísérlet Mészöly Miklós Az atléta halála című regényében

12.30-12.50 Páli Attila, PPKE, BTK

Egy költőmítoszt átírása (Weöres Sándor költői világának divergenciája)

12.50 Vita

13:00-14:30 – Ebéd

&

14:00-18:00 – Workshop (112. terem)

Ádám Anna és a Gray Box Projects

Szerelem, Töredékek Workshop

Roland Barthes: *Beszéd-töredékek a szerelemről*

A Budapesti Francia Intézet és a PPKE szervezésében

Regisztráció on-line jelentkezési lap kitöltésével: <http://goo.gl/forms/mcvgGHCgIy>

19:00-20:00 – Gray Box Projects

Performance

<https://www.facebook.com/events/1522598441386462/>

Fotó ©

Zellei Boglárka, 2015.

Amour, Fragments Workshop
Roland Barthes, *Fragments d'un discours amoureux*
- Littérature & Performance & Vêtements –

Pour commémorer le centième anniversaire de la naissance de Roland Barthes, Gray Box Projects propose un nouveau workshop, intitulé *Amour, Fragments*, autour de son livre *Fragments d'un discours amoureux*. Cet ouvrage, que son auteur qualifiait déjà de « chorégraphique » au sujet de ses chapitres envisagés comme des "figures", sera appréhendé à travers une approche elle-même chorégraphique, basée sur la pratique du corps et du mouvement (performance, danse, théâtre...).

<http://www.grayboxprojects.com/amour-fragments.html>

Szerelem, Töredékek Workshop

Roland Barthes: *Beszédtöredékek a szerelemről*

- Irodalom & Performansz & Ruhák -

A workshopon a francia Roland Barthes (1915-1980) "Beszédtöredékek a szerelemről" c. könyvét fogjuk értelmezni és körbejárni non-verbális eszközöket (mozgás, tánc, performansz stb.) kombinálva. Egyéni és csoportos improvizációs gyakorlatok formájában foglalkozunk a szöveggel kb. hetven egyedi tervezésű ruha, jelmez és kiegészítő felhasználásával. A testet és a mozgást sajátosan korlátozó ruhák, jelmezek és kiegészítők egy-egy szerelmi szituáció metaforájaként is felfoghatók. Azt fogjuk megvizsgálni, mi a viszonyunk a különböző szerelmi helyzetekhez, vagy – ahogyan Barthes mondja – a különböző "alakzatokhoz" ("figures"), hogy mi alkalmazkodunk-e hozzájuk, avagy ők mihozzánk, és hogy egyáltalán módunkban áll-e formálni, alakítani őket. Az improvizációs gyakorlatok során a "tartalom" és a "forma" összefüggéseit szem előtt tartva "játszunk" a ruhákkal (formákkal és szituációkkal), illetve a ruhák meg a test közti térrel és kapcsolattal. Szólóban, duettben és csoportos "produkciókban" tekintjük át az emberi test vizuális és fizikai lehetőségeit, a test és egyén, az egyén és ruha viszonyának széles spektrumát. A gyakorlatok és improvizációs feladatok mind Roland Barthes *Fragments d'un discours amoureux* című könyvére épülnek ("Beszédtöredékek a szerelemről", Atlantisz, Budapest, 1997, Albert Sándor fordítása).

<http://www.grayboxprojects.com/szerelem-toumlredecutekek.html>

- 1) **Barthes Workshop - En français : 14 décembre 14h-18h** (participation en remplissant le formulaire de participation en ligne: <http://goo.gl/forms/MNxkNRIwo0>)
- 2) **Barthes Jam - december 14. 19-20h30** (előzetes regisztrációhoz kötött)
Regisztráció: <http://goo.gl/forms/3C9HZ4wwZV>
- 3) **Barthes Workshop - Magyarul: december 15. 14h-18h-ig** (jelentkezés módja on-line jelentkezési lap kitöltésével a következő címen: <http://goo.gl/forms/mcvgGHCgIy>)
- 4) **Bemutató: december 15. 19h-20h-ig** (nyilvános rendezvény)

Gray Box Projects